

A HIVATÁSOS SPORTSZERVEZETI RENDSZER KIALAKULÁSA A MAGYAR KÉZILABDÁBAN

THE DEVELOPMENT OF THE PROFESSIONAL SPORTS ORGANIZATION SYSTEM IN HUNGARIAN HANDBALL

Kovács István Attila^{1*} 0000-0003-2427-5124, Magyar Márton¹ 0000-0001-7132-6284,
Gösi Zsuzsanna¹ 0000-0002-0603-5234

¹ Egészségfejlesztési és Sporttudományi Intézet, Pedagógiai és Pszichológiai Kar, Eötvös Loránd
Tudományegyetem, Magyarország
<https://doi.org/10.47833/2022.2.ECO.014>

Kulcsszavak:

sportgazdaság
kézilabda
versenyrendszer
hivatásos sport

Keywords:

handball
sports economy
competition system
professional sport

Cikktörténet:

Beérkezett 2022. október 31.
Átdolgozva 2022. november 15.
Elfogadva 2022. november 20.

Összefoglalás

A Magyar Kézilabda Szövetség Klublicenc Szabályzatának bevezetésével a jogszabályi környezet igazodott a Sporttörvény által elvártakhoz. A sportszervezetek egy részének át kellett alakulni. A nonprofit szervezetek profitorientált vállalkozássá váltak.

Abstract

The Hungarian Handball Association has started applying the Club License Regulations. This regulation fully complies with the requirements of the Sports Law. Some of the sports organizations had to be transformed. Non-profit organizations have become for-profit enterprises.

1. Bevezetés

Az elmúlt négy évtizedben a sportgazdaság látványos fejlődésen ment keresztül. A sportszerek, a sportesemények és a sportközvetítések utáni kereslet jelentősen megnőtt. A sport a globalizált világpiac részévé vált. A hivatásos sportágakban a vállalatok vezetői a világban zajló lehetőségek alapján döntenek sporttámogatásokról. [2] Az sport üzleti területén a gazdasági döntéshozók a transznacionalitásból adódó lehetőségeket veszik figyelembe és azokból veszik ötleteiket a piacon. [1] A magyar sportgazdaság is igyekezett követni a világban zajló eseményeket. Hazánkban az elmúlt évtizedben a sport stratégiai ágazattá vált, és a sport fejlesztése folyamatosan növekvő tendenciát mutat. [3] A kérdéskör azt is lehet fontos, mert a sportstratégia és az erre épülő sportfinanszírozás jelentheti a nemzetközi sikerekhez vezető utat. [7] Az elmúlt évtizedben hazánkban a stratégia gondolkodásnak köszönhetően, a sportba áramló pénzügyi források megtöbbszörözöttek. [5] A közvetlen állami támogatások mellett megjelentek a területfejlesztési projektek és a létesítményberuházások is. [9] A létesítményberuházások egy részénél gazdasági hatások mellett várható a társadalmi megtérülés is, elsősorban azokban az esetekben, amennyiben az újonnan létesülő sportinfrastruktúra hiánypótló funkciót tölt be. [11] A sport ágazat területfejlesztésben is meghatározó elemként jelenik meg, hatással bír a munkaerőpiacra is. [4] Az ágazat törvény szintű szabályozása az első Sporttörvény (1996) megalkotása óta keretet szab a

* Kovács István Attila, Magyar Márton, Gösi Zsuzsanna
Email: kovacs.istvan@ppk.elte.hu ; magyar.marton@ppk.elte.hu ; gosi.zsuzsanna@ppk.elte.hu

sportágak működésnek. [10] A 2004. évi Sporttörvény határozza meg jelenleg a működési keretet a sport területén. A szervezeti formák esetében a két meghatározó forma a sportvállalkozások és sportegyesületek. [6] A sportolók tekintetében pedig különös terület az amatőr és professzionális sportolók kérdésköre, illetve a sportolókkal köthető szerződés típusok. [8] A tanulmányukban a Magyar Kézilabda Szövetség Klublicenc szabályozásának bevezetése és első időszakának tapasztalatait járjuk be, mely hatással volt a szervezeti formákra és a játékosok jogállására egyaránt.

2. Módszerek és minta

A kérdőív kiküldését megelőzően szakmai egyeztetést végeztünk a Magyar Kézilabda Szövetség Monitoring Igazgatóságával, melyet követően a kérdéseket igyekeztünk specifikusan megfogalmazni, hogy a kutatást követően részükre is megfelelő visszajelzéssel szolgáljunk a szabályozásra vonatkozó visszacsatolás érdekében. A kérdőíves megkérdezés során 20 kérdés megválaszolására kértük a csapatok képviselőit az I. és a II. osztályból. A válaszadók megoszlása teljesen arányos volt az osztályok és a nemek tekintetében is, mely alapján a felállított anonim kérdésekre érkezett válaszok tükrözik a célcsoport véleményét, melyekből a relevánsabbakat kiválasztva elemezzük a problémákat.

A kutatás során kevert módszertant (mix methods) használtunk. Ennek keretében áttekintésre kerültek a Magyar Kézilabda Szövetség, az UEFA, és a Magyar Labdarúgó Szövetség publikus szabályzatai, határozatai és honlapjai, ez adta dokumentumelemzés alapját. A Magyar Kézilabda Szövetség I. és II. osztályú csapatai részére kvalitatív kérdőív került kiküldésre, amely 60 csapatos bázisból megfelelő reprezentatív felmérési alapot teremtett. A válaszadási arány kicsit több mint 30% volt, összesen 23 válasz érkezett, közel azonos megoszlásban 12 NBI és 11 NBI/B-s csapat részvételével. Az adatelemzés leíró statisztikai módszerrel történt (MS Excel). Itt a célcsoport vizsgálata során a hivatásos rendszerre való átállás és a kapcsolatos iránymutatásokon, motivációs célok és a kritikák megismerésén volt a kiemelt figyelem a kutatás során. A honlapokon található nyilvános dokumentumok és a kiküldött kérdőív segítségével mutatjuk be a hivatásos sportszervezetek interakcióit a kötelező átalakulás kapcsán.

3. Klublicenc szabályozás

3.1. Szabályozási rendszer kialakulása és bevezetése

A 2004. évi Sporttörvény megalkotásával, majd annak 2019. évi módosításával egy jelentős jogszabályi környezetváltozás indult el a hazai sportszervezetek életében. Olyan jogi fogalmak jöttek létre, mint a sportoló jogállása, a hivatásos és amatőr sportoló, sportvállalkozás, amelyek alapot teremtettek a sport gazdasági szemléletű átalakításához. [12] [13] A hazai sportági szakszövetségek közül először labdarúgás vezetői ismerték fel ennek fontosságát. A nemzetközi szabályozás, az UEFA pénzügyi és gazdasági szabályrendszerének hatására a labdarúgás irányító szervezete meglátta a lehetőségét annak, hogy a sportszervezetek hivatásossá történő átalakítása és annak licenc szabályzattal történő kontrolálása, valamint az „egységes és transzparens követelményrendszer megteremtése a sportszervezetek esetében segítenek abban, hogy minden kritériumcsoport követelményének (sportbeli, infrastrukturális, személyi és adminisztratív, jogi, és pénzügyi) megfeleljenek. Az elvárások teljesítésével a labdarúgás színvonala emelkedjen;”. [14] [15] A gazdasági társaságokká történő kötelező átalakulás első lépcsőben az I. osztályú klubokat érintette, melyhez a keretrendszert a nemzetközi szövetség az UEFA licencrendszere biztosította, melyhez kapcsolódó ellenőrzési és véleményezési jogok a mai napig is megmaradtak. A klublicencet először 2002-ben vezették be, mint egy olyan kritériumrendszert, amelyet teljesíteni kell ahhoz, hogy a klubok jogosultak legyenek nemzetközi eseményeken való részvételében. Az első licencek 2004-es kiadása óta jelentősen fejlődött, és mára beépült az UEFA-tagszövetségek klubfejlesztési és jó kormányzás (good governance) stratégiai terveibe, valamint a klubok által meghozott kulcsfontosságú döntések alapvető szempontjává válik a működésükkel együtt. A klublicenc

lényegében egy olyan tanúsítvány, amely megerősíti, hogy egy klub teljesíti az UEFA valamennyi minimális feltételét az jogosulttá válik az eseményeken való részvételre.

3.2. Szabályrendszer a hazai kézilabdában, a hivatásos rendszer kialakulásának első lépései

A hazai kézilabdázás sportági szakszövetsége időben jelentősen lemaradva a labdarúgás szövetségeitől, évekkel később a 22/2021. (03.30.) számú elnökségi határozatával fogadta el Klublicenc Szabályzatát, majd azt a 2021/22. évi bajnokságban az I. osztályú csapatok számára vezette be. [16] Az első év során a Szövetség biztosította a sportszervezetek részére a „tesztét”, mellyel a joghátrányt kívánta elkerülni a bevezetett szabályok részleges nem megfelelés alóli mentességgel, mivel a Klublicenc Szabályzat egy kötelező érvényű részletes és jelentős változást hozó rendszer. A változások kialakításának elsődleges szempontjában a szervezeti forma vállalkozási formává alakítása, valamint az amatőr helyett a hivatásos játékos szerződési kötelezettség állt a középpontban. A „tesztév” során a sportszervezeteknek a majdani eljárással azonos módon és tartalommal volt szükséges beadni kérelmüket az újonnan alakult Magyar Kézilabda Szövetség Monitoring Igazgatóságához, azonban a licenc kiadásának és évközi monitorozásának történő nem megfelelés is indulási jogot eredményezett a sportszervezet részére. A 2022/23-as bajnoki évad során már az NBI-es csapatok számára „éles” rendszer mellett, az NBI/B-s csapatok is bekapcsolódtak a licenc kritériumoknak történő megfelelés, valamint a hivatásos sportszervezetté válás folyamatába.

A szabályozás és módosításai igyekeztek és igyekeznek megteremteni a hazai kézilabdázásban a profi és félprofi bajnoksághoz elvárható gazdasági működés átlátható és kiszámítható feltételeit. Az első „teszt” év során és az azt megelőző időszakban a sportszervezeteknek rengeteg gazdasági, vezetésielméleti, valamint pénzügyi, azaz sportmenedzseri kérdést kellett megválaszolniuk ahhoz, hogy a végső gazdálkodási formát kialakítsák az új szabályzatnak történő megfelelés érdekében. A hivatásos sportszervezetté válásra, annak történő megfelelésnek többféle alternatívát lehet felállítani. Talán a legegyszerűbb módja, hogy a már meglévő és indulási jogokat birtokló sportegyesület amatőr státuszát feladva válik profivá. A másik elterjedt megoldás, hogy a jogelőd szervezet (civil szervezet, sportegyesület), a közgyűlés vagy az elnökség jóváhagyásával gazdasági társaságot (Kft., Zrt.) hoz létre, mely a jogátadást követően a hivatásos sportvállalkozásokra vonatkozó feltételeknek megfelelően az adott csapatot, csapatokat működteti. Az eredeti alaptevékenységet – utánpótlásnevelés – végző sportszervezet megtartja amatőr státuszát és jogait, és tovább működteti az utánpótlás csapatokat.

Az elkülönített gazdálkodás és a szigorú klublicencnek történő megfelelés sok fontos egyéb kérdést is felvetett a sportszervezetek felől. A látvány-csapatsportágak részére történő finanszírozás egyik legfontosabb eleme a sportfejlesztési támogatás (TAO támogatás), melynek benyújtásakor nyilatkozni kell a hivatásos vagy az amatőr státuszról. Ennek indoka a „de minimis” támogatás nagyságának meghatározása, hiszen annak mértéke, nagysága kiemelten fontos a társasági adó rendszer keretein belül. A hivatásos sportszervezetekre vonatkozó „de minimis” szabályozás, amely a 1407/2013/EU bizottsági rendelet 2. cikk (2) bekezdése alapján egy és ugyanazon vállalkozásnak minősül, Magyarországon a következő csekély összegű támogatás(ok)ban részesültek. 200.000,- euro / 3 év. Támogatásnak minősül az Önkormányzati támogatás, a személyi, tárgyi eszköz, és az üzemeltetés TAO jogcím, valamint a sportfejlesztési támogatás keretében nyújtott kiegészítő támogatás és minden egyéb állami támogatás. A szervezetek életében ez fontossá tette a gazdálkodási stratégia kialakítását, hiszen civil szereplőként nem vonatkozott rájuk ez a „de minimis” szabályozás.

Az eddig rendelkezésre álló központi és egyéb források átcsoportosítása az újonnan megalakuló sportvállalkozások szempontjából komoly menedzseri feladatot jelent a vezetők számára. A korábban meglévő szponzori, támogatói szerződések új végfelhasználóként történő átkötése nem minden alkalommal esett egybe a támogatók érdekeivel. Alapvetően a támogatóknak a gazdasági társaság, illetve a benne működő felnőtt csapat megjelenése nem jelent elég vonzó marketing érték részükre, akik az eddigi megszokott nagy és régi, utánpótlás bázissal is rendelkező egyesületet támogatták kiemelten. A vállalkozásnak jelentős adminisztrációs és pénzügyi terhet jelent az új

gazdasági társaság folyamatos, rendszeres tőkeigénye, melyben az állandó és havi szinten ismétlődő kiadások megfizetéséhez bevétellel kell rendelkeznie, a költségek fedezésének érdekében.

3.3. Szabályrendszer kialakulása és alakulása a hazai kézilabda másodosztályában

A másodosztályú, NBI/B-s sportszervezetek, melyek kisebb szervezeti háttérrel rendelkeztek korábban, a 2022-es őszi szezon kezdetére kellett átalakulniuk sportvállalkozási formának. A kérdőívekben adott válaszok alapján ez a szervezeteknek még inkább megterhelő és kihívásokkal teli feladatot jelentett. Az amatőr státusból történő átállás a professzionális státuszra, illetve a vállalkozási működési forma kialakítása jelentős változást okozott a korábbi szervezeti életükben.

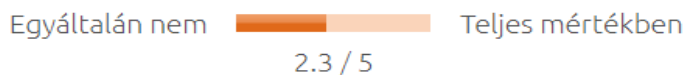
Az egyik legnagyobb nehézséget a sportolók jogállásának megváltozása jelentette. A 2004. évi Sporttörvény 1.§. (4) bekezdése alapján a „Hivatásos sportoló az a versenyző, aki jövedelemszerzési céllal foglalkozásszerűen folytat sporttevékenységet. Minden más versenyző amatőr sportolónak minősül.” Ezzel kapcsolatban sok szervezet még értelmezni sem tudta a kötelezettségeit. A törvény 1.§. alapján minden olyan játékos, aki bért és/vagy egyéb juttatást kap a tevékenységéért, hivatásos sportolónak minősül, függetlenül annak összegétől, illetve a ráfordított idő mértékétől. Ennek jogalapját vitatták a sportszervezetek vezetői, illetve nem akarták elfogadni a hetente 4-5 alkalommal, napi átlagosan 2 órás edzésre és mérkőzésre történő ráfordítással, munka vagy tanulás mellett sportoló játékos hivatásossá válását. A hivatásos sportolók kötelező alkalmazása, azaz a megbízási vagy munkaszerződéssel történő foglalkoztatás a sportvezetők meglátása szerint a sportszervezetek számára felesleges kiadásként jelentkezett. Megoldást jelentene, a jelenlegi jogszabályi környezet részbeni megváltoztatása a hivatásos sportolókra vonatkozó paragrafusok vonatkozásában, kiemelten a részmunkaidőben foglalkoztatottakra tekintettel. A szakszövetségek azonban csak a jelenlegi törvény szellemében, annak betartásával járhatnak el a licenc szabályzat megalkotásakor, így a játékosok jelentős része hivatásos sportolói szerződés alapján kerül foglalkoztatásra, az eddigi amatőr „adómentes” foglalkoztatással ellentétben. Az is tény, hogy Magyarország Kormánya a jogszabályi környezet és az adózási szabályok megalkotásakor nagy figyelmet szentel a sport támogatására, és az adó és járulékok kedvező mértékére a hivatásos sportolók és sportszakemberek tekintetében. A jelenlegi szabályozás mellett a minimálbért meghaladó összeg felett, a sportoló az EKHO (Egyszerűsített Közteherhivatali Hozzájárulás) szabályai szerint csökkentett adókulccsal fizeti meg a közterheket. A megalkotott speciális adózási móddal, valamint a Személyi jövedelemadó törvény 8.12. által biztosított adómentesen adható étkezési, szállás és utazási költségekkel együtt, az átlagos 10-12%-os adóteher optimalizálást el lehet érni, amely a hagyományos munkavállalókat terhelő közterhekhez viszonyítva elenyésző. A sportszervezetek részére további kihívást jelent a sportszakemberekre, sportmunkatársakra vonatkozó személyi feltételeknek történő megfelelés. A korábban TAO támogatásban elszámolt és foglalkoztatott személyekkel a gazdasági társaságban is kötelező módon munkaviszony vagy megbízási szerződést kell bemutatni és fenntartani az engedélyezés során.

3.4. Kérdőíves kutatás eredményei

A válaszadók között az új klublicenc szabályozás bevezetését követően még mindig találhatók egyesületi formában (9%) működő szervezetek. A többi érintett már vállalkozási formát választott, melyben korlátolt felelősségű társaság részaránya 74%, részvénytársasági formáé 17%. Ezen adatok alapján megállapítható, hogy a hivatásos sportvállalkozásba történő kiszervezés, és az ahhoz tartozó gazdasági függetlenség előnyt élvezett a csapatok számára, viszont mindössze 31%-a választotta a törvényben rögzített minimális törzstőke igénynél magasabb összegű saját tőke befizetést az alapításkor.

Az 1. ábrán a válaszadók értékelték, hogy hozott-e változást a sportágban a hivatásos szervezetté átalakulás kötelezettsége. A kérdésre adott besorolás, majd ahhoz tartozó kifejtés során a válaszadók közel 35%-a szerint a szabályzat bevezetése „szükségtelen teher”, „érdemben nem” vagy hasonló negatív, elutasító választ adott. A válaszadók 13%-a gondolja úgy, hogy „Még nem telt el elég idő”, „Egyelőre kevés sportszervezetet érint igazán”, azaz visszafogott, diplomatikus választ adott, míg 22%-a nem adott választ a kifejtős kérdésre. A maradék 30% az „Áttekinthetőbb gazdálkodás”, „Már nem lehet csak a zsebből zsebbe játékot játszani” és „Átláthatóbb, ellenőrizhetőbb gazdálkodást eredményezett a gazdasági társaságok működésében a változás” pozitív szemléletű válaszokat adták.

10. Ön szerint hozott változást a hivatásos szervezetté válás a kézilabda sportban?



1. *ábra.* A hivatásos szervezetté alakulás hatása a kézilabda sportra, a kérdőív 10. kérdése

A 2. ábra szemlélteti, hogy egy 5 fokozatú skálán a jelenlegi Klublicenc szabályozást, hogy értékelik az érintettek. A többség az öt fokozatú skálán a 3-as értéket jelölte meg, de a válaszadók 22%-a egyértelműen negatívnak gondolja az átalakítást.

12. Ön szerint hozzájárult e pozitívan a jelenlegi Klublicenc szabályozás a kézilabdázás érdekeinek elősegítéséhez?

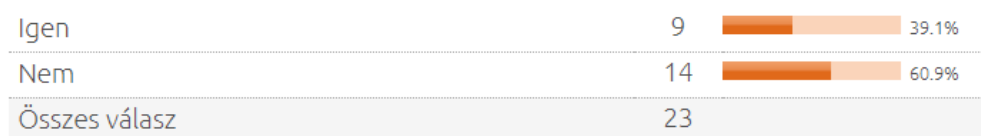


2. *ábra.* A szabályozás hatása a kézilabdázás érdekei szempontjából, a kérdőív 12. kérdése

A kérdéshez kiegészítésként szöveges választ is lehet írni, melyre 15% nem adott választ, míg a fennmaradó válaszadók nagyobb része egyértelműen negatív értékeléseket adtak kétharmad - egyharmad arányban. Negatív válaszok voltak például: „Plusz terheket ró a kis egyesületekre”, „Nem ettől lesz jobb vagy rosszabb a magyar kézilabda.”, „Felesleges terheket ró a résztvevő csapatokra”. Pozitív vetületű válaszok: „Átláthatóvá válik minden klub”, „Folyamatos monitoring”, „Átláthatóság, ellenőrizhetőség a Szakszövetség részéről mind gazdálkodás, mind sportszakmai területen.”. A válaszokból megállapítható, hogy kevés csapat kivételével csak az egyéni értékekre koncentrálnak és nem a sportági szlenggel élve, „összkézilabdázás” érdekeit veszik figyelembe a munkájuk során a klubvezetők.

A 3. ábrán a szabályozás és a játékosok védelmének kérdéskörét jártuk körbe. A nem választ adók 60%-os aránya magasnak mondható, de ez nem meglepő, mivel a munkáltatói oldal sohasem arra törekszik, hogy a munkavállaló, hivatásos sportoló pozícióját erősítse a szerződéses keretek között.

14. Ön szerint szükséges lehet-e további szabályozás a játékosok védelmének érdekében?



3. *ábra.* A szabályozás változásának szükségszerűsége a játékosok védelme érdekében, a kérdőív 14. kérdése

A 4. ábra bemutatja, hogy az érintettek mennyire tartják szükségesnek a sportszervezetek védelmét. Az igen válaszok dominálása is a szabályozások folyamatos javítására tesz javaslatot, többek között a játékosügynök, a nevelési költségtérítés, a marketing és arculátviteli jogok, valamint a gazdasági, támogatási rendszer felülvizsgálatával. Ezek a kérdéskörök a piaci szereplők és a gazdasági

szereplők folyamatos változásával önszabályzó rendszerként működnek, hiszen a mindenkori kihívásoknak a sportágaknak megfelelési kötelezettséggel tartoznak.

16. Ön szerint szükséges lehet-e további szabályozás a sportszervezetek védelmének érdekében?

Igen	13		56.5%
Nem	10		43.5%
Összes válasz	23		

4. ábra. Szabályozás változásának szükségszerűsége a sportszervezetek védelme érdekében, a kérdőív 16. kérdése

Összességében a klubvezetők többsége inkább negatívnak értékelte az új szabályozási rendszert. Ez részben annak is köszönhető, hogy minden változás újabb kihívásokat jelent, és nem feltétlenül működnek a régi rutinszerű folyamatok. Bizakodásra adhat okot néhány klubvezető pozitív véleménye, melynek értelmében a szabályozott működés biztosíthatja a sportág fejlődését.

4. Következtetések

A hazai sportági Szakszövetség, bár a labdarúgó szövetséghez képest jelentős késéssel lemaradva, de a mai kor elvárásainak megfelelően jó és hatásos, betartható szabályozási környezetet hozott létre a klublicenc rendszer bevezetésével, bár ezt sok válaszadó a kérdőíves megkérdezés során a saját érdekeit szem előtt tartva értékelte, a teljes hasznosulással szemben. Az adott válaszok alapján egyértelműnek tűnik, hogy megpróbálnak a szabályozásnak megfelelni. Mellette azonban megjelenik, hogy minden változás nehézséget és problémákat okoz, emiatt nem egyértelmű az új szabályozási rendszer pozitív fogadtatása.

Irodalomjegyzék

- [1] András, K. (2003) A sport és az üzlet kapcsolata – elméleti alapok. 34.sz Műhelytanulmány. Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem
- [2] Chikán, A. (2008) Vállalatgazdaságtan. Aula Kiadó, Budapest
- [3] Faragó, B. (2017) A sportsztratégia ágazat erősödése Magyarországon. Tér Gazdaság Ember V(3) 54-109.
- [4] Faragó, B.; Béki, P. (2022): Sportgazdasági tényezők a területi tőkében. In: Gósi, Zs. – Magyar, M. (szerk): Sport – Gazdaság – Covid, Tanulmányok sportról sportszervezői nézőpontból. Budapest, Akadémiai Kiadó. 5-20. DOI: [10.1556/9789634548089](https://doi.org/10.1556/9789634548089)
- [5] Gósi, Zs., (2020): Atipikus munkavégzési formák sporteseményeken. Gradus 7 (2) 270-276. DOI: [10.47833/2020.2.ECO.003](https://doi.org/10.47833/2020.2.ECO.003)
- [6] Gósi Zs. – Nagy J. (2018): Sportvállalkozások gazdálkodási jellemzői 2016. In: Hamar P. – Köpf K. (szerk.): Mozgás – biológia – sport – tudomány. Tanulmányok a 47. Mozgásbiológiai Konferencia előadásából. Budapest: Magyar Edzők Társasága, 100–110.
- [7] Nevill, A. M.–Balmer, N. J.–Winter, E. M. (2009) Why Great Britain's success in Beijing could have been anticipated and why it should continue beyond. British Journal of Sports Medicine, 43, 1108-1110.
- [8] Péter, Á. (2018) A megbízási és munkaviszony közötti elhatárolási kérdések hivatásos sportolók és sportszakemberek foglalkoztatásával összefüggésben. In: Sikertényezők a globális sportgazdaságban, Absztraktkötet. Budapest, Budapesti Corvinus Egyetem. 46-49.
- [9] Sárközyi, T. (2017): A sport mint nemzetstratégiai ágazat. Előnyök és hátrányok, hosszú távú kilátások. Polgári Szemle (13/4-6), 143-159. DOI: [10.24307/psz.2017.1212](https://doi.org/10.24307/psz.2017.1212)
- [10] Tóth N, Á. (2019): A sportjog mint sajátos jogág. Budapest, Magyarország, Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó
- [21] Vörös, T. (2017): Költség-haszon elemzési keretrendszer sportberuházások társadalmi-gazdasági értékeléséhez. Közgazdasági Szemle LXIV (4) 394-420. DOI:[10.18414/KSZ.2017.4.394](https://doi.org/10.18414/KSZ.2017.4.394)
- [32] 2004. évi I. törvény a sportról (kihirdetve: 2004. január 13.)
- [43] 2019. évi XXIX. törvény a sportról szóló 2004. évi I. törvény módosításáról (kihirdetve: 2019. április 2.)
- [54] Magyar Labdarúgó Szövetség Klublicenc Szabályzat <https://dokumentumtar.mlsz.hu/doc/szabalyzatok/klublicenc->
- [64] UEFA Klublicenc Szabályzat <https://www.uefa.com/insideuefa/protecting-the-game/club-licensing/>
- [76] Magyar Kézilabda Szövetség Klublicenc Szabályzat https://cdn.mksz.hu/mksz/base/ElnH_202100332/klublicenz_szab%C3%A1lyzat_20210330.pdf?X-Amz-Algorithm=AWS4-HMAC-

[SHA256&X-Amz-Credential=L9YHNYO378470KBT9LIP%2F20221027%2Fus-east-1%2Fs3%2Faws4_request&X-Amz-Date=20221027T192052Z&X-Amz-Expires=86400&X-Amz-SignedHeaders=host&X-Amz-Signature=f9942ec14ec3fededbc43286626f8c8ba199e55da5f211b785071613be4fef6a](#)